

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

KADIN ERKEK FIRSAT EŞİTLİĞİ

KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

1'inci Toplantı
5 Nisan 2023 Çarşamba

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

Sayfa

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Fatma Aksal'ın, depremde kaybettiğimiz bütün vatandaşlara Allah'tan rahmet dilediğine ilişkin açıklaması

III.- İHTİSAS KOMİSYONLARI

A) ALT KOMİSYON RAPORLARI

1.- Kadın İstihdamının Arttırılması, Kadın Girişimciliğinin, Kooperatifçiliğinin Güçlendirilmesi ve Desteklenmesi Kapsamında Mevcut Sorunların Tespiti ve Çözüm Önerilerinin Belirlenmesi Konulu Alt Komisyon Raporu ile Kadınların İş ve Aile Yaşamlarının Uyumlaştırılmasında Karşılaşılan Sorunların Tespiti ve Çözüm Önerilerinin Belirlenmesi Konulu Alt Komisyon Raporu

KADIN ERKEK FIRSAT EŞİTLİĞİ KOMİSYONU

1'inci Toplantı

5 Nisan 2023 arőamba

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu (KEFEK) saat 11.26'da açıldı.

Komisyon Başkanı Fatma Aksal, depremde kaybettiğimiz bütün vatandaşlara Allah'tan rahmet dilediğine ilişkin açıklama yaptı.

27'nci Yasama Dönemi 5'inci Yasama Yılında kurularak çalışmalarına başlayan Kadın İstihdamının Arttırılması, Kadın Girişimciliğinin, Kooperatifçiliğinin Güçlendirilmesi ve Desteklenmesi Kapsamında Mevcut Sorunların Tespiti ve özüm Önerilerinin Belirlenmesi Konulu Alt Komisyon Raporu,

27'nci Yasama Dönemi 5'inci Yasama Yılında kurularak çalışmalarına başlayan Kadınların İş ve Aile Yaşamlarının Uyumlaştırılmasında Karşılaşılan Sorunların Tespiti ve özüm Önerilerinin Belirlenmesi Konulu Alt Komisyon Raporu,

Görüşmeleri tamamlanarak kabul edildi.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından 12.11'de toplantıya son verildi

5 Nisan 2023 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 11.26

BAŞKAN: Fatma AKSAL (Edirne)

BAŞKAN VEKİLİ: Hülya NERGİS (Kayseri)

BAŞKAN VEKİLİ: Jale Nur SÜLLÜ (Eskişehir)

SÖZCÜ: Tülay KAYNARCA (İstanbul)

KÂTİP: Filiz KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara)

BAŞKAN FATMA AKSAL – Sayın milletvekilleri, değerli basın mensupları; 27’nci Yasama Dönemimizin ve Altıncı Yasama Yılımızın son Komisyon toplantısını açıyorum.

Toplantı yeter sayımız vardır.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Fatma Aksal’ın, depremde kaybettiğimiz bütün vatandaşlara Allah’tan rahmet dilediğine ilişkin açıklaması

BAŞKAN FATMA AKSAL - Ülkemizde yüzyılın felaketi olarak kabul edilen büyük bir facia yaşadık. Facianın izleri hâlen çok taze. Bu büyük felaketten en çok etkilenenler yine kadınlar ve çocuklar oldu. Ne mutlu ki milletimiz ve devletimiz el ele bu facia karşısında kenetlenmeyi bildik. Bütün gücümüzle yaraları sarmaya çalışıyoruz. Bu vesileyle, kaybettiğimiz bütün vatandaşlarımıza bir kez daha Allah’tan rahmet diliyorum. Geride kalanların ve milletimizin başı sağ olsun.

III.- İHTİSAS KOMİSYONLARI

A)ALT KOMİSYON RAPORLARI

1.- Kadın İstihdamının Arttırılması, Kadın Girişimciliğinin, Kooperatifçiliğinin Güçlendirilmesi ve Desteklenmesi Kapsamında Mevcut Sorunların Tespiti ve Çözüm Önerilerinin Belirlenmesi Konulu Alt Komisyon Raporu ile Kadınların İş ve Aile Yaşamlarının Uyumlaştırılmasında Karşılaşılan Sorunların Tespiti ve Çözüm Önerilerinin Belirlenmesi Konulu Alt Komisyon Raporu^() (**)*

BAŞKAN FATMA AKSAL - Değerli milletvekilleri, son iki yılda, iki alt komisyonumuzla Birleşmiş Milletlerle, Avrupa Birliği, Aile Bakanlığı ve Plan ve Bütçe Komisyonu ile yürüttüğümüz projelerimizle Türkiye Büyük Millet Meclisinin yasama istatistiklerine göre en çok çalışan komisyonlarından biri olduk. Alt komisyonlarımız iki haftada bir toplandılar. Yerelde ve uluslararası düzeyde çalışma ziyaretleri ve geniş katılımlı çalıştaylar düzenlediler. Sorunları ve başarıları yerinde

* Kadın İstihdamının Arttırılması, Kadın Girişimciliğinin, Kooperatifçiliğinin Güçlendirilmesi ve Desteklenmesi Kapsamında Mevcut Sorunların Tespiti ve Çözüm Önerilerinin Belirlenmesi Konulu Alt Komisyonun 5’inci Yasama Yılından 3/11/2021; 11/11/2021; 18/11/2021; 1/12/2021; 20/1/2022; 21/2/2022; 31/3/2022; 12/5/2022 ile 8/6/2022 tarihli (Çalıştay) ve 6’ncı Yasama Yılından 13/10/2022 ile 3/4/2023 tarihli toplantı tutanakları bu tutanağa ekliktir.

** Kadınların İş ve Aile Yaşamlarının Uyumlaştırılmasında Karşılaşılan Sorunların Tespiti ve Çözüm Önerilerinin Belirlenmesi Konulu Alt Komisyonun 5’inci Yasama Yılından 26/10/2021; 11/11/2021; 24/11/2021; 2/12/2021; 21/12/2021; 19/1/2022; 16/2/2022; 23/2/2022; 16/3/2022; 6/4/2022; 20/4/2022 ile 1/6/2022 tarihli ile 6’ncı Yasama Yılından 12/10/2022 ve 26/10/2022 tarihli toplantı tutanakları bu tutanağa ekliktir.

tespit ettiler ve alanında kaynak kitap niteliğinde olan ve çok değerli sonuç ve çözüm önerileri içeren nitelikli raporlar hazırladılar. Alt komisyon üyesi milletvekillerimiz ile çalışan tüm uzmanlarımıza çok teşekkür ediyorum.

Komisyon raporları son derece önemli çalışmalardır. Gerek alanlarında referans kaynak olmaları gerekse hazırlanacak kanun tekliflerinin temelini ve gerekçesini oluşturmaları anlamında çok kıymetlidirler. Alanında söz sahibi akademisyenler, kurum ve kuruluş temsilcileri ve STK'lerin katılımıyla yoğun çaba sarf edilerek hazırlanmış bu raporların ülkemizdeki kadın istihdamına, girişimcilik ve kooperatifçilik çalışmalarına, iş ve aile yaşamının uyumlaştırılması politikalarına önemli katkılar sağlayacağından eminim.

Komisyonumuzun kurmuş olduğu ve bugün son hâlini verip görüşeceğimiz iki alt komisyon raporumuz; Kadınların İş ve Aile Yaşamlarının Uyumlaştırılmasında Karşılaşılan Sorunların Tespiti ve Çözüm Önerilerinin Belirlenmesi Konulu Alt Komisyonu ile Kadın İstihdamının Arttırılması, Kadın Girişimciliğinin, Kooperatifçiliğinin Güçlendirilmesi ve Desteklenmesi Kapsamında Mevcut Sorunların Tespiti ve Çözüm Önerilerinin Belirlenmesi Konulu Alt Komisyon Raporlarıdır.

Değerli milletvekilleri, bu iki konu gerçekten de ülkemiz ve dünya kadınları için hayati öneme sahiptir. Kadınların toplumumuzda karşılaştıkları birçok sosyolojik sorunun temelinde istihdamda yeteri kadar var olmamaları gelmektedir. Bir toplumun yarısı istihdamda, ekonomide diğer yarısı kadar var olmadıkça o toplumun gelişmiş bir toplum olmasından bahsetmek mümkün değildir.

Bu kapsamda Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu kurulduğu günden bu yana çeşitli raporlarla bu konunun önemine işaret etmiştir. Başta Kız Çocukları Olmak Üzere Gençlerin Bilim, Teknoloji, Matematik, Mühendislik Alanlarına Yönlendirilmesi Raporu'muz dâhil olmak üzere sürekli bu konunun üzerine gittik ve çalışmalar ürettik çünkü biliyoruz ki kadın istihdamı arttıkça kadınlar mutlu ve güçlüdür. Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın da ifadesiyle "Güçlü kadın güçlü aile, güçlü toplum demektir." Kadınlar güçlendikçe toplum ve devlet güçlenir ve varılmak istenen hedeflere daha kısa sürede ulaşılır.

Kadın istihdamı üzerinde devletlerin, bireylerin ve toplumun sorumlulukları vardır. Bu sorumlulukların belirlenmesi ve yerine getirilmesinde söz konusu raporlar bize ışık tutacaktır.

Şimdi, izninizle, Değerli Alt Komisyon Başkanlarıma komisyon raporlarıyla ilgili söz vermek istiyorum.

Öncelikle, Kadın İstihdamının Arttırılması, Kadın Girişimciliğinin, Kooperatifçiliğinin Güçlendirilmesi ve Desteklenmesi Kapsamında Mevcut Sorunların Tespiti ve Çözüm Önerilerinin Belirlenmesi Konulu Alt Komisyonumuzun Başkanı Sakarya Milletvekilimiz Sayın Çiğdem Erdoğan Atabek'e söz vermek istiyorum.

Sayın Atabek, buyurun lütfen.

ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK (Sakarya) – Başkanım, çok teşekkür ediyorum.

Sayın Başkanım, kıymetli milletvekillerimiz, değerli basın mensupları, kıymetli arkadaşlar; her birinizi saygı, sevgi, muhabbetle selamlıyorum.

Komisyonumuzun son toplantısını yapıyoruz. Güzel bir dönem geçirdik. Kıymetli Başkanımıza çok teşekkür ediyorum emeklerinden dolayı; her zaman bize çok destek oldu, sağ olsun, var olsun. Komisyonumuzda birlikte çalıştığımız arkadaşlarımıza, her birinize ayrı ayrı çok teşekkür etmek istiyorum.

Sözlerime ülkemizin yaşadığı büyük felakette hayatını kaybedenlere Allah'tan rahmet ve hepimize başsağlığı dileyerek başlamak istiyorum. Yaraları inşallah hep birlikte saracağız, buna hiçbir şüphemiz yok.

Değerli milletvekillerimiz, Kadın İstihdamının Arttırılması, Kadın Girişimciliğinin, Kooperatifçiliğinin Güçlendirilmesi ve Desteklenmesi Kapsamında Mevcut Sorunların Tespiti ve Çözüm Önerilerinin Belirlenmesi Konulu Alt Komisyonumuz 3 Kasım 2021'de çalışmalarına başlamıştır. Alt Komisyon çalışmalarımız kapsamında 10 toplantıya ev sahipliği yaptık. toplantılarda ilgili bakanlıklar, kurumlar, kadın sivil toplum kuruluşları, sendikalar ve kooperatiflerden gelen 54 konuktan brifingler aldık. Saha çalışmaları kapsamında Sakarya'da kadın kooperatiflerimizi ziyaret ettik. İtalya ve Portekiz'e çalışma ziyaretleri gerçekleştirdik. İtalya ve Portekiz'de iş kadınları ve kooperatiflerle son derece verimli toplantılar yaptık, ortak sorunlar ve sinamalarda beraber adımlar atmaya karar verdik.

İstanbul'da kadın CEO'lar, yönetim kurulu üyeleri, kadın dostu şirket temsilcileri ve kadın sivil toplum kuruluşlarının katıldığı 2 ayrı çalıştay gerçekleştirdik. Özellikle, 70 kadın yöneticiyle gerçekleştirdiğimiz çalıştay bu düzeyde kadınları bir araya getiren ilk toplantı olması hasebiyle katılımcılar tarafından memnuniyetle karşılanmış ve karşılıklı fikir alışverişleri Komisyon çalışmalarımız açısından oldukça faydalı olmuştur.

Yine, Ankara'da, Türkiye Büyük Millet Meclisinde 7 coğrafi bölgede yer alan 30 farklı üniversitenin kadın sorunları araştırma merkezleri müdürleri ile kooperatif ve istihdam alanında çalışan akademisyenlerimizin katılımıyla bir çalıştay daha yaptık. Bu çalıştayımız farklı üniversite akademisyenlerine kadın istihdamı ve kooperatif konusundaki görüşlerini dile getirme ve önerilerini sunma fırsatı sunmuş, çalışmalarımız açısından da kıymetli fikirler ortaya çıkarmıştır.

Komisyonumuz yaptığı toplantıda ziyaret ve çalıştayların yanı sıra masabaşı araştırmaları sonrası raporunu hazırlamıştır. Raporda kadın istihdamı, kadın girişimciliği, kadın kooperatifleri konuları 3 ayrı bölümde ele alınmış, dördüncü bölümde de rapor içeriği konulara ilişkin önerilere yer verilmiştir. Kadın istihdamıyla ilgili birinci bölümde, kadın istihdamıyla ilgili kavramlar açıklanmış, çalışma yaşamında kadının yerine değinilmiş, dünyada ve Türkiye'de kadın istihdamının tarihsel gelişimi açıklanmış, Türkiye'de iş gücü piyasasının yapısı ve kadın iş gücünün durumu ayrıntılı olarak ele alınmış, kadın istihdamına ilişkin uluslararası ve ulusal belge ve mevzuatlar ile kurumsal hizmet ve projelere değinilmiştir.

Kadın girişimciliğiyle ilgili ikinci bölümde, girişimcilik ve kadın girişimciliğiyle ilgili kavramlar açıklanmış, dünyada ve Türkiye'de girişimciliğin tarihsel gelişimi aktarılmış, Türkiye'de kadın girişimciliğine ilişkin kurumsal hizmetlere değinilmiştir.

Kadın kooperatifleriyle ilgili üçüncü bölümde, kooperatifçilik ve kadın kooperatifleri ile kavramlar açıklanmış, kadın kooperatifleri ele alınarak bunların amacına, çalışma koşullarına, kadınların güçlenmesi açısından önemine, uygulamadaki durumlarına, konuyla ilgili düzenlemelere ve kurumsal hizmetler ile sorunlarına ve açılım yapılabileceği alanlara değinilmiştir.

Raporun son kısmı, rapor içeriği konularla ilgili önerileri içermekte olup öneriler şu başlıklar altında toplanmaktadır: Kadının güçlendirilmesi konusundaki öneriler, mevzuata ilişkin öneriler, politika geliştirilmesine ilişkin öneriler, eğitime ilişkin öneriler, kadın girişimciliğinin güçlendirilmesine ilişkin öneriler, kadın kooperatifçiliğinin güçlendirilmesine ilişkin öneriler, iş ve aile hayatının uyumlaştırılmasına ilişkin öneriler.

Çalışma konusuna ilişkin tüm paydaşları dinlemeye, akademik camianın yaklaşımlarını derlemeye ve sahadaki çalışmaları gözlemlemeye dayanan Alt Komisyon çalışmalarımızın son derece verimli geçmesine büyük katkı sağlayan tüm Komisyon üyelerimize, bilgi ve belge sağlayan, aydınlatıcı sunumlar hazırlayan kamu ve sivil toplum kurum ve kuruluşlarına, 3 çalıştayımıza yüksek katılım göstererek bizimle fikirlerini ve önerilerini paylaşan iş kadınlarına, şirket yöneticilerine, akademisyenlere ve raporun yazılmasında yer alan değerli hocalarımız ile uzmanlarımıza şükranlarımızı sunuyorum.

Komisyon raporumuzdaki önerileri yeni dönemde birlikte hayata geçirmeyi ve raporumuzun sonraki çalışmalara ışık tutmasını diliyorum, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN FATMA AKSAL – Çok teşekkür ediyoruz Sayın Atabek.

Şimdi de sözü Kadınların İş ve Aile Yaşamlarının Uyumlaştırılmasında Karşılaşılan Sorunların Tespiti ve Çözüm Önerilerinin Belirlenmesi Konulu Alt Komisyonu Başkanımız Balıkesir Milletvekilimiz Sayın Belgin Uygur’a vermek istiyorum.

Buyurun Sayın Uygur.

BELGİN UYGUR (Balıkesir) – Çok teşekkür ediyorum Kıymetli Başkanım.

Değerli Başkanım, çok kıymetli Komisyon üyelerimiz, değerli hazırun; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sözlerimin başında, öncelikle, asrın felaketinde Kahramanmaraş merkezli olarak meydana gelen 2 büyük depremde hayatını kaybeden vatandaşlarımıza Allah’tan rahmet diliyorum. Geride kalanlara, yakınlarla sabır ve metanet diliyorum. Tabii, yaraları devlet-millet el ele, inşallah hep birlikte saracağız; acılarımızı inşallah milletçe paylaşarak azaltacağız.

Kıymetli Başkanım, çok değerli Komisyon üyeleri iş ve aile hayatı uyumu çalışan bireylerin aile ve iş sorumluluklarının bir arada, dengeli bir şekilde sürdürüldüğü durumu ifade eder. Özellikle kadınların ev içi sorumluluklarının yanı sıra iş yaşamındaki sorumlulukları arasında bir denge kurabilmeleri için yürütülecek politikalar sadece kadını değil, çocuklar başta olmak üzere aileyi ve tüm toplumu ilgilendirmekte, toplumsal refahın artırılmasına katkı sağlamaktadır.

Kadınların iş ve aile yaşamının uyumlaştırılması konusunun çalışılması için kurulan Alt Komisyonumuz oldukça verimli bir çalışma dönemi geçirdi. Bu süreçte 15 Komisyon toplantısı gerçekleştirdik. Çalışma alanımızla ilgili kamu kurumlarını, sendikaları, sivil toplum kuruluşlarını dinledik. Yine, İstanbul’a ve Balıkesir’e çalışma ziyaretleri gerçekleştirdik; bu ziyaretlerde çalışma alanımızla ilgili sivil toplum kuruluşları, kamu kurumları, sektör temsilcileri ve akademisyenlere bir araya geldik. Bunun yanında, iş ve aile dengesinin sağlanmasında örnek teşkil eden iyi uygulama örneklerini yerinde inceledik. Bütün kamu kurumlarımız için önemli bir örnek teşkil eden Türkiye Büyük Millet Meclisi Kreş, Gündüz Bakımevi ve Anaokulunu ziyaret ederek buradaki yetkililerden bilgi aldık. Daha sonra, kadınların iş ve aile yaşamlarının uyumlaştırılması alanında önemli ülkeler olan Almanya’ya ve İspanya’ya çalışma ziyaretleri gerçekleştirdik. Bu ülkelerde muhatap komisyonlarımızla ve diğer ilgili makamlarla kadın politikalarına ilişkin karşılıklı görüşmeler yaptık, bilgilendirme toplantıları gerçekleştirdik. Alt Komisyon olarak gerçekleştirdiğimiz bütün bu temaslarda muhataplarımıza genel olarak Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunu, Kadınların İş ve Aile Yaşamlarının Uyumlaştırılması Alt Komisyonumuzu ve yaptığımız çalışmaları anlattık. Muhataplarımızın bizimle ilgili merak ettiği hususları cevaplandırdık. Yapılan ziyaretlerde özellikle küçük çocuğu olan ailelere sunulacak destek mekanizmalarının kadın istihdamını arttırmada ve ailedeki tüm bireylerin mutluluğunu sağlamada

önemli bir araç olduğu ortaya çıkmıştır. Bu çalışmaların yanında, ilgili kamu kurumlarımız, üniversitelerimizin kadın çalışma merkezleri, barolarımızın ilgili birimleri de yazılı olarak çalışma alanımızla ilgili görüş ve önerilerini Komisyonumuza yazılı olarak bildirdiler.

Alt komisyonumuzun devamı süresince yapılan çalışmalarda konuyla ilgili olumlu gelişmeler yaşandığını görmek de bizi mutlu etti. Türkiye’de analık, babalık izni gibi uygulamaların yanı sıra bakıma yönelik düzenlemeler ve özellikle küçük çocuğu olan ailelere finansal destek mekanizmaları bulunmakla birlikte, iş ve aile yaşamının uyumlaştırılmasında yapılabilecek pek çok yenilik ve düzenlemeler bulunmaktadır. Raporda yenilikçi önerilere ayrıntılı olarak yer verilmiştir. Dinamik bir yapıya sahip toplumumuzda uygulanacak bu politikalar sürdürülebilir kalkınma hedeflerine ulaşmamıza katkı sağlayacaktır. Ayrıca, Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığının uhdesinde düzenlenen On İkinci Kalkınma Planı hazırlık toplantılarında da konu gündeme gelmiş ve toplantılarda yeni uygulamalara yer verilerek konuyla ilgili farkındalık ve kamuoyu oluşturulmuştur. Alt komisyon toplantılarında yapılan sunumlar, Komisyona iletilen çalışmalar, ziyaretler ve literatür taraması sonucu hazırlanan raporumuz, iş ve aile yaşamının uyumu konusunda önemli bir stratejik belge niteliğindedir. Komisyon üyeleri olarak bundan sonraki görevimiz ve hedefimiz, bu değerli raporumuzun ülkemiz için hayati öneme sahip önerilerinin yerine getirilmesi, hayata geçirilmesi için çalışmak olacaktır.

Bu vesileyle ben Komisyonumuzun rapor içeriğiyle ilgili bilgi vermeden önce, başta KEFEK Komisyon Başkanımız Fatma Aksal’a, bütün Komisyon üyesi milletvekili arkadaşlarıma, raporun yazılmasında görev alan bütün uzman arkadaşlarıma çok teşekkür ediyorum. Uzun soluklu bir çalışma süreciydi, herkes fedakâr bir şekilde elinden gelenin en iyisini yapmaya gayret göstererek verimli ve faydalı olabilecek bir raporun ortaya çıkması için çalıştı. Ben bu vesileyle tekrar emeği geçen hem Komisyon üyelerimize hem de raporun yazımında görev alan akademisyenlerimize, uzmanlarımıza, çalışan uzmanlarımıza, akademisyenlerimize çok teşekkür ediyorum.

Şimdi, kısaca, raporumuzla ilgili de bir çerçeve bilgi vermek istiyorum. Raporumuzun birinci bölümünde kadınların iş ve aile yaşamının uyumlaştırılması alanında kuramsal çerçeve incelenirken içeriğinde çalışma hayatında kadın, iş-yaşam dengesinin geçirdiği tarihsel süreç, iş-yaşam dengesinin belirleyicileri ve sonuçları, “iş ve aile yaşamının uyumlaştırılması” kavramı, aile dostu politikalar, iş ve aile yaşamını uyumlaştırma mekanizmaları olarak izin hakları, esnek ve uzaktan çalışma, çocuk, engelli ve yaşlı bakım hizmetleri ile iş ve aile uyumunda finansal destekler açıklanmıştır.

İkinci bölümde, kadınların iş ve aile yaşamlarının uyumlaştırılmasında uluslararası ve ulusal mevzuat ele alınmıştır. Uluslararası mevzuat kapsamında Birleşmiş Milletler belgeleri, Avrupa Konseyi belgeleri ve Avrupa Birliği belgeleri incelenmiştir. Ulusal mevzuat kapsamında ise Anayasa ve kanunlarda yer alan düzenlemeler, yönetmelikler, genelgeler ve temel politika belgeleri değerlendirilmiştir.

Üçüncü bölümde, kadınların iş ve aile yaşamlarının uyumlaştırılması politikasının kuramsal yapısı ele alınmıştır. Bu kapsamda, Türkiye Büyük Millet Meclisi, Cumhurbaşkanlığı, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Millî Eğitim Bakanlığı, Ticaret Bakanlığı, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, bakım hizmeti sunan diğer kurumlar kapsamında Türkiye Belediyeler Birliği, belediyeler, organize sanayi bölgeleri, Diyanet İşleri Başkanlığı, kamu kurumları ve özel işletmeler incelenmiştir.

Dördüncü ve son bölümde ise 9 ana başlık altında kadınların iş ve aile yaşamlarının uyumlaştırılmasına yönelik alt komisyonumuzun tespit ve önerileri ortaya konulmuştur.

Ben, tekrar raporumuzun hayata geçirilmesi için bundan sonraki süreçte de elimizden gelen gayreti göstereceğimizi ve bu doğrultuda çalışacağımızı ifade ediyorum. Tekrar, Komisyon Başkanımız başta olmak üzere, hem bütün Komisyon üyesi milletvekillerimize hem de bütün uzman arkadaşlarıma hassaten teşekkür ediyorum, inşallah raporumuz hayırlı olsun diyorum.

BAŞKAN FATMA AKSAL – Sağ olun, biz de çok teşekkür ediyoruz Sayın Uygur.

Şimdi de söz almak isteyen milletvekillerimiz varsa onlara sırasıyla söz vereceğim.

Yalnız şunu da belirtmek istiyorum: Milletvekillerimizin eklemek istedikleri hususlar olabilir. Bu arada belirtmek isterim ki değişiklik yapılmasını istedikleri hususlara ilişkin önerilerini yazılı olarak ek görüş veya muhalefet şerhi şeklinde on gün içinde verip raporun sonuna eklenmesini isteyebilirler.

Şimdi, söz almak isteyen siz değerli milletvekillerimize söz vermek istiyorum.

Aysu Hanım, buyurun.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) - Kadınların İş ve Aile Yaşamlarının Uyumlaştırılmasında Karşılaşılan Sorunların Tespiti ve Çözüm Önerilerinin Belirlenmesi Konulu Alt Komisyon Raporu'yla ilgili ben de hem Sayın Başkana, Belgin Hanım'a, diğer Komisyon üyelerimize, çalışma arkadaşlarımıza, bakanlıklardan, ilgili diğer kurumlardan gelen uzmanlara bu çalışmalarını için, bizlere katkıları için teşekkür ediyorum.

Biz alt komisyon son toplantımızı yapamadığımız için görüşlerimizi orada detaylı ifade edemedik. Dolayısıyla biz bu on günlük süre içinde Cumhuriyet Halk Partisi Grubu olarak ek görüşlerimizi ilave edeceğiz.

Çalışan tüm arkadaşların emeklerine sağlık. Ayrıca, bu, KEFEK'in son Komisyon toplantısı. Umarım daha güzel günlerde yeniden Mecliste buluşuruz. Ben hepinize, ayrıca Sayın Başkana ve Alt Komisyon Başkanımıza da teşekkür ediyorum.

BAŞKAN FATMA AKSAL – Biz de Sayın Bankoğlu'na çok teşekkür ediyoruz.

Kıymetli Vekilim, buyurun.

ARZU ERDEM (İstanbul) – Çok Kıymetli Başkanım ve Alt Komisyonumuzun Başkanı, çok kıymetli milletvekili arkadaşlarım, tabii, bugün artık, özellikle yarından sonra seçimden dolayı Allah nasip ederse hepimiz bölgelerimize gideceğiz. Bir sonraki dönem birlikte olabilirsek tabii ki yine çok güzel çalışmalara imza atacağımıza inanıyorum. Yapmış olduğumuz bu dönemki çalışmalar gerçekten çok kıymetliydi. Alt komisyonumuzun toplantıları çok yoğun geçti. Kurumlardan, bakanlıklardan ve diğer sivil toplum kuruluşlarından çokça görüş aldık, bunların çok faydalı olacağına inanıyorum. Ben de hem kız çocuk annesi hem de erkek çocuk annesi olarak Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunun Türk milletine büyük katkılar sağladığına inanıyorum. Bu açıdan, Kıymetli Başkanımıza, Değerli Başkan Yardımcılarımıza, yine Alt Komisyon Başkanımıza, kıymetli milletvekili arkadaşlarıma, tüm uzman arkadaşlarımıza -çok verimli çalışmalar yurt dışında da yaptık- Bakanlıktan gelenlere ve emeği geçen herkese ayrı ayrı teşekkür etmek istiyorum. Ulviyeti yüksek bir toplantı bence, bu açıdan da böyle teşekkürle geçer gibi görünüyor.

Tekrar çok teşekkür ediyorum, yeni dönemin hayırlara vesile olmasını temenni ediyorum, seçimlerin de hayırlara vesile olmasını temenni ediyorum.

Sağ olun, var olun.

BAŞKAN FATMA AKSAL – Biz de Arzu Erdem Vekilimize çok teşekkür ediyoruz.

Şimdi, sözü Kıymetli Vekilimiz Jale Nur Süllü'ye bırakıyorum.

Buyurun Jale Hanım.

JALE NUR SÜLLÜ (Eskişehir) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Ben de öncelikle başta şahsınız olmak üzere tüm Komisyon üyesi arkadaşlarımıza geçtiğimiz dönemki çalışmaları, emeklerinden dolayı özellikle Komisyon uzmanlarımıza da çok çok teşekkür etmek istiyorum, Alt Komisyonlarımız çalıştı. Tabii, birazcık son döneme denk geldi, Meclisin son günlerine denk geldi; raporumuz umarım kadük olmaz, on gün sonra herhâlde, on gün bizden beklenecek diyeyim, devam ediyoruz, herhâlde karar alınmış.

BAŞKAN FATMA AKSAL – Tabii, bitiyor. Yani biz tamam... Oylama...

JALE NUR SÜLLÜ (Eskişehir) – Biz bunu oylayacağız?

BAŞKAN FATMA AKSAL – Bitiyor, rapor çıkıyor bir daha.

JALE NUR SÜLLÜ (Eskişehir) – Bitiyor. 14 Mayıs'a kadar çalışma...

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Uygulamayı 14 Mayıs'tan sonra biz yapacağız.

BAŞKAN FATMA AKSAL – Ben şöyle söyleyeyim: Tabii ki takdir milletindir.

JALE NUR SÜLLÜ (Eskişehir) – Tabii ki.

BAŞKAN FATMA AKSAL – Ama esas olan inşallah bu raporların bir şekilde hayata geçmesidir.

JALE NUR SÜLLÜ (Eskişehir) – Hayata geçmesi tabii ki.

BAŞKAN FATMA AKSAL – Millet de kime görevi verirse inşallah o uygular diyelim.

JALE NUR SÜLLÜ (Eskişehir) – Tabii, tabii. Evet, özellikle...

BAŞKAN FATMA AKSAL – Kim gelirse gelsin yani benim için, sözünüzü kestim, kusura bakmayın.

JALE NUR SÜLLÜ (Eskişehir) – Yok, rica ederim, hayır, lütfen.

BAŞKAN FATMA AKSAL – Benim için gerçekten bu raporların bitmesi çok önemliydi. Az önce de söyledim, tabii ki çalışılabilir daha, binlerce uzman görüşü alınabilir ama önemli olan bu raporların tamamlanmasıydı, gerçekten ben teşekkür ediyorum bu anlamda. Raporlar tamamlanıyor Başkanım, kadük olmuyor.

JALE NUR SÜLLÜ (Eskişehir) – Evet, benim zaten sürekli dile getirdiğim de oydu Sayın Başkanım. Sürekli raporları hazırlıyoruz; arkadaşlarımız, Komisyon üyesi arkadaşlarımız çok büyük emekler veriyorlar. Sadece bizim Komisyonumuzun raporları için söylemiyorum.

BAŞKAN FATMA AKSAL – Yok, değil, hepsi için.

JALE NUR SÜLLÜ (Eskişehir) – Hepsi aslında biraz Meclisin tozlu raflarında kalıyor, o son derece üzücü oluyor. Deprem Komisyonunda da yaşadık, işte İzmir depreminin arkasından hemen arkadaşlarımız Komisyon raporunu hazırladılar, uygulanmadan işte Kahramanmaraş depreminde çok büyük bir felaket yaşadık. Tabii, bunlar olması istenmeyen şeyler, her tür olumsuzluğun önlenmesi için aslında bizlerin yaşamada görevli milletin temsilcileri olarak bunların uygulanmasını da sağlamamız gerekiyor. Tabii, Komisyonumuz gerçekten çok uyumlu bir çalışma gerçekleştirdi ama biz istedik ki hani daha çok yaşamada rol alabilelim, işte kanunlar konusunda söyleyecek daha fazla sözümüz olsun KEFEK Komisyonu olarak. Bunları inşallah daha ilerleyen dönemlerde daha etkin rol alarak yapabileceğimize inanıyorum.

Ben, tabii, birazcık Komisyon raporlarına çok hâkim olmadık alt komisyonlar çalışmalarını sürdürünce ama çok kısa baktığım zaman özellikle bu kadınların iş yaşamına, kadınların ve aile yaşamlarının uyumlaştırılmasında karşılaşılan sorunların tespitinde özellikle bir noktaya değinmek istiyorum, üzerinde de benim de çalıştığım bir konu. ILO sözleşmelerinden çok fazla söz edilmiş fakat

ILO C190 yok, kadınların yaşadığı en temel sorunlardan bir tanesi de kadına yönelik çalışma yaşamında şiddetin önlenmesine yönelik C190'ı da Türkiye'nin onaylaması konusunda çok ciddi adımlar atılması gerekiyor. Sivil toplum örgütleri, özellikle iş yaşamında bazı sendikalar ve bazı özellikle özel sektör bu konuda adımlar atıyor, çok net biliyoruz. Onları bizim de yasama olarak harekete geçirmemiz gerektiğini düşünüyorum ILO C190'ı; onun da bir yaptırıcı güç olarak uygulanmasını sağlamamız, sözleşmenin onaylanmasını sağlamamız gerekiyor yasama olarak.

Ben tekrar teşekkür ediyorum tüm emeği geçen arkadaşlarımıza, Başkanımıza. Umarım dediğim gibi bundan sonra KEFEK olarak, özellikle de büyük bölümü kadın; tabii, erkek çalışma arkadaşlarımız da var sınırlı sayıda da olsa, bir kaybımız da oldu bu yolda hani geçtiğimiz dönem.

BAŞKAN FATMA AKSAL – Allah rahmet eylesin.

JALE NUR SÜLLÜ (Eskişehir) – Allah rahmet eylesin, onu da rahmetle anıyoruz, ruhu şad olsun.

Dolayısıyla biz kadınların daha etkin... Kadınların gerek iş yaşamına uyumlaştırılmasını gerek toplumda daha ön saflarda yer almasını, daha etkin rol almasını ülkemiz açısından dileyerek hepimizi saygı ve sevgiyle selamlıyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN FATMA AKSAL – Biz de Sayın Jale Nur Süllü Vekilimize çok teşekkür ediyoruz.

Şimdi, Alt Komisyon raporlarımızın oylamasını...

TÜLAY KAYNARCA (İstanbul) – Ben de...

BAŞKAN FATMA AKSAL – Kusura bakmayın Başkanım.

Hemen şimdi Tülay Vekilimize veriyorum sözü.

TÜLAY KAYNARCA (İstanbul) – Ben de çok teşekkür ediyorum öncelikle Fatma Aksal Başkanımızın Başkanlığında tüm Alt Komisyon Başkanlarımız, sevgili Çiğdem Başkanım, Belgin Başkanımız ve tüm görev alan Komisyon üyelerimize, kıymetli uzmanlarımıza şükranlarımı arz ediyorum öncelikle.

Gerçekten güzel bir çalışma oldu, verimli bir dönem oldu, 3 Alt Komisyonun raporlarıyla hepsi bitmiş oldu. Yine bu dönem benim de üyesi olduğum STEM, bilim, teknoloji, matematik yani kız çocuklarını özellikle yönlendirmeye ilgili, o Komisyonumuz da hayata geçmiş oldu. Jale Vekilimin ifade ettiği yasalara dercetme konusunda gerçekten bizim Komisyonumuzun -diğerlerinde de mutlaka vardır ama- çok daha etkili olduğuna işaret etmek istedim, o yüzden de söz aldım. Neden? Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu 2009 yılında kuruldu. 2009'da yine bir rahmet dileyelim, Güldal Akşit Başkanımızın Başkanlığında -Sayın Bakanımız- Allah rahmet eylesin, ilk Komisyon Başkanımız oydu ve 2009 yılında KEFEK kurulduktan bugüne kadar birçok alt komisyonuyla oluşturduğu raporların her biri yasal çalışmalara da ön ayak oldu. Mesela bunlardan biri eğitimi, kız çocuklarının eğitimiyle ilgiliydi; bugün oran olarak bakıldığında ilk, ortaokul, hatta üniversite oranlarının ne aşamaya geldiğini görebileceğimiz yasal altyapılar hazırlandı. Mobbing çok önemliydi ve bizim düzenlemelerimiz içerisinde yoktu, artık Türk hukukunda “mobbing” diye bir kavram ve bunun getirdiği kadınlarımızın istihdam ve girişimcilikteki etkinliği var.

Yine bir başka başlık da erken evlilikler, çok önemli bir başlık, 23'üncü Dönemin en etkin, Fatma Şahin Başkanımızın Komisyon Başkanı olduğu, bu başlıkta yapılan düzenlemeler, yasal altyapılar ve can alıcı, bir toplumu çok ciddi ilgilendiren, yine KEFEK Komisyonunda, Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunda ilk dile getirilen, araştırılan ve yasal altyapı sağlanan bir başlıktı. “Toplumsal Cinsiyet

Eşitliğinde Kadın Anlamında Bütçeleme” başlığı da 24’üncü Dönemin bir Alt Komisyonuydu. Bu Komisyonla ilgili özellikle kamuda yani eşitliği ifade edebilirsiniz ama bütçeye bunu koymadığınızda, maddi desteği önemsemediğinizde hayata geçmesi çok mümkün olmaz, bu da çok önemli bir başlıktı.

Bugün ifade edilen, her 2 Komisyon Başkanının Başkanlığındaki bu başlık altında kooperatifçilik, kadın girişimciliği, kadın istihdamı 26’ncı Dönemin çok önemli başlıklarından biriydi. Bunları niye işaret ediyorum? Mesela yurt dışı Türklerle ilgili -benim de Alt Komisyon Başkanlığı yaptığım- biz çalışmayı tamamladığımızda yurt dışında yaşayan on binlerce kadın her iki ülkede de mahkeme açma, bir anda inanılmaz bir kolaylık sağlandı o çıkarılan yasal düzenleme sayesinde. Yani ifade etmek istediğim, kanunlara dercetme süreci devamında da mutlaka çünkü devlette devamlılık esas; bizler bugün varız, yarın farklı sorumluluklarımız olacak, çok etkili bir Komisyon olduğunu, çok verimli olduğunu görev yaptığım her 3 dönemde de bu Komisyonda emek verdiğim için ifade etmek isterim. Beni en çok mutlu eden de ortak imzalarımız oldu, gerek 6284 sayılı Kanun’da, Alt Komisyon Başkanı olduğum raporu hazırlarken muhalefet şerhsiz hazırlanmış bir rapor yani ortak imzayla. Sibel Hocam o zaman bizim yine muhalefetten kıymetli vekillerimizle ortak çalıştık ve uygulama örneklerini yerinde gördük. Dolayısıyla muhalefet şerhinin en az olduğu, bazen hiç olmadığı raporlarda ortak hareket edebildiğimiz bir alan. Bugün itibarıyla da son toplantımızı yapıyoruz. Ben 24, 26 ve 27’nci Dönemlerde bu Komisyonda yine sözcü olarak, öyle de başlamıştım, öyle de tamamlamış olacağız. Tüzük gereği de 3’üncü dönemimiz, son dönemimiz ama ben inanıyorum ki 28’inci Dönemde de Gamze Hanım direkt 28’de... Bu dönemde de bu kürsüde, bu Başkanlıkta, bu sıralarda oturan tüm hanımefendiler, beyefendiler, Kadın Erkek ve Fırsat Eşitliği Komisyonunda çok değerli başlıklara imza atacaktır hiç kuşkusuz.

Ben çok teşekkür ediyorum; bu başarılı, verimli ve güzel, ahenkli bir Komisyonda çalışıyor olmaktan da hep onur duydum. Saygılar sunuyorum, veda gibi oldu. Teşekkür ediyorum, emeği geçen tüm Başkanlarımıza da şükranlarımı arz ediyorum.

Sağ olun.

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Size de 3 dönemdir katınızdan dolayı, hem Komisyona teşekkür ederiz.

BAŞKAN FATMA AKSAL – Biz de Sayın Tülay Kaynarca Vekilimize çok teşekkür ediyoruz.

Emine Nur Günay Hocam, buyurun.

EMİNE NUR GÜNAY (Eskişehir) – Ben de çok teşekkür ediyorum emeği geçenlere.

Avrupa Konseyinde 2 dönemdir görev yapıyorum ve Avrupa Konseyinin de en önemli konularından bir tanesi bu, aile ve iş yaşamının dengelenmesi. 5 rapor hazırlandı ve bu raporlar da -ben vermiştim, göndermiştim- umarım rapora entegre edilmiştir çünkü 47 ülkenin bir yansıması o raporlar. “The Future of Work, Reconciliation of Personal and Working Life, Need to Reconcile Work and Family, Investing in Family Cohesion, Best Interests of Child to Ensure Work-Life Balance” doğrudan ilgili dolayısıyla o raporların da bu raporlara eklenmesinin önemli olduğunu düşünüyorum çünkü bütün dünyanın ortak konusu bu, aile ve iş yaşamının dengesi. Özellikle pandemi sonrası oluşan ortamda ve özellikle de kadınlar için ne yapılabilir konusunda önemli çalışmalar oluyor. Dediğim gibi, 47 ülkenin, Türkiye’nin de kurucu üyesi olduğu Avrupa Konseyinin görüşlerinin ve önerilerinin bu raporda olmasının önemli olacağını düşünüyorum.

Çok teşekkür ederim.

JALE NUR SÜLLÜ (Eskişehir) – Şimdi, Başkanım, bir şey aklıma geldi, söyleyebilir miyim.

BAŞKAN FATMA AKSAL – Tabii.

JALE NUR SÜLLÜ (Eskişehir) – Bitmişti değil mi?

EMİNE NUR GÜNAY (Eskişehir) – Bitti.

BAŞKAN FATMA AKSAL – Biz de değerli vekilimize çok teşekkür ediyoruz.

JALE NUR SÜLLÜ (Eskişehir) – Şimdi, Emine Vekilimiz anlatırken aklıma geldi, biz daha önce, iki yıl ya da üç yıl önce ya da ilk geldiğimiz yıllarda mıydı -şimdi, belki Komisyon uzmanlarımız daha iyi anımsayacaklardır- Avrupa Birliği gözlemcileri bu yasaların uyumlaştırmasıyla ilgili bir çalışma yapmıştı ve bir tane kooperatifle ilgili de bir yasayı taramışlardı, kadınlarla ilgili. Bize gelmişti öyle bir bilgi, İngilizceydi, ben hatta onu bayağı bir böyle Türkçeye çevirmeye başlamıştım. Var değil mi öyle bir şey, acaba Komisyonumuz dikkate aldı mı onu? Şimdi, Emine Hanım Avrupa Birliğinden söz edince benim de aklıma geldi o.

YASAMA UZMANI GÖKALP İZMİR – Kendi yaptıkları yasaları kendilerine gizlediler, onu, son hâlini bizimle paylaşmadılar ama biz Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu olarak kendimiz 31 tane temel kanunu, toplumsal cinsiyet...

JALE NUR SÜLLÜ (Eskişehir) – Ha, onu biliyorum, bizim Komisyonumuz vardı.

YASAMA UZMANI GÖKALP İZMİR – Onları buraya dercettik.

JALE NUR SÜLLÜ (Eskişehir) – Onu biliyorum ama o... Bir dakika, sanıyorum, Birleşmiş Milletlerden bana gelmişti, ben onu bir bulayım. Ciddi bir çalışma yapmıştı herhâlde gözlemciler değil mi, Avrupa Birliği gözlemcileri?

YASAMA UZMANI GÖKALP İZMİR – Biz 31 temel kanunu fasıl fasıl yaptık, muhtemelen onlardan bir tanesini kastediyor olabilirsiniz.

JALE NUR SÜLLÜ (Eskişehir) – Ben onu bir bulacağım.

YASAMA UZMANI GÖKALP İZMİR – Çünkü o Birleşmiş Milletlerle yapmış olduğumuz bir çalışmaydı.

JALE NUR SÜLLÜ (Eskişehir) – Evet, evet, hatırlıyorum, bir tanesi de kooperatifi çünkü onun.

YASAMA UZMANI GÖKALP İZMİR – Yani Birleşmiş Milletlerin KEFEK’le yapmış olduğu bir...

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – İkinci parti işte, o Sapanca’da gördüğümüz.

JALE NUR SÜLLÜ (Eskişehir) – Öyle mi?

YASAMA UZMANI GÖKALP İZMİR – Evet.

Yani biz 31 temel kanunun fasıl fasıl yaptık, Birleşmiş Milletlerle beraber yaptık onu. Onun bir parçasından bahsediyorsunuz muhtemelen.

JALE NUR SÜLLÜ (Eskişehir) – Evet, evet, Birleşmiş Milletler. Hatta, bazı bazı maddelerine ben böyle çevirirken bakmıştım yani biraz uygun değildi bizim yasama tecrüğimize falan. Ona da bir bakalım, siz de bulabilirsiniz, ben de bulayım, olmazsa buna alt rapor yazarken ek olarak bir bakalım yani.

YASAMA UZMANI GÖKALP İZMİR – Tamam.

BAŞKAN FATMA AKSAL – Evet, siz onun yararlı bir şey olduğunu düşünüyorsanız ek görüş olarak onu verebilirsiniz.

JALE NUR SÜLLÜ (Eskişehir) – Evet, bir bakalım ona, onu unutmayalım. Tamam, şimdi aklıma geldi, kusura bakmayın.

BAŞKAN FATMA AKSAL – Çok teşekkür ediyoruz Vekilim.

Şimdi, Yelda Vekilime söz veriyorum.

Müsaadenizle Başkanım, sizin aceleniz yoktu değil mi?

HÜLYA NERGİS (Kayseri) – Yani en son ben söz alabilirim.

BAŞKAN FATMA AKSAL – Öyle mi? Peki, kusura bakmayın.

HÜLYA NERGİS (Kayseri) – Önemli değil.

BAŞKAN FATMA AKSAL – Buyurun Yelda Vekilim.

YELDA EROL GÖKCAN (Muğla) – Sayın Başkan, çok kıymetli milletvekilleri; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Gerçekten, beş yıl nasıl geçti şöyle bir arkadaşlarımız, vekil arkadaşlarımız konuşmaya başlayınca aslında farkına varıyoruz. Az önce Kıymetli Başkanım da söyledi, evet, STEM Alt Komisyonunda çalıştık, Başkanım söyleyince ya evet dedim, STEM’de çalıştık birlikte; Çiğdem Başkanım ile birlikte Kadın Kooperatifçiliğinin Güçlendirilmesi Alt Komisyonunda çalıştık ve bu dönem aslında KEFEK’i üst komisyonu olarak düşünürsek Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Araştırma Komisyonunda çok kıymetli milletvekili arkadaşlarımızla birlikte çalıştık. KEFEK’in bu dönem yani 27’nci Dönemde en yoğun ve en çok toplanan Komisyonlardan biri olduğunu da zaten söylemişsiniz. Ben gerçekten çok teşekkür ediyorum, başta siz Kıymetli Başkanım, Alt Komisyon Başkanlarımıza, çok kıymetli milletvekillerimize. Evet, zaman zaman bazen gerildik, bazen tartıştık ama günün sonunda ortak payda kadın olunca hep birlikte imza attık. İnşallah, bundan sonraki süreçte de 28’inci Dönemde de yine aynı çalışmaları yapmaya, ortak paydamız kadın ve kadınların sosyal hayatta, ticari hayatta, siyasi hayatta daha aktif olabilmesi için ne gerekiyorsa biz kadın milletvekilleri olarak elimizden geleni fazlasıyla yapacağız. İnşallah, 28’inci Dönemde çok daha fazla kadın milletvekili siyasi partilerde ve Mecliste temsil edilir. Bu dönem 104 kadın milletvekiliydik, inşallah, önümüzdeki dönem sayılarımız daha da artar. Komisyonunda çok kıymetli uzman arkadaşlarımıza ben ayrı ayrı teşekkür ediyorum. Hepsisiyle çok güzel mesailerimiz oldu.

Çok teşekkür ediyorum Başkanım, hayırlı uğurlu olsun inşallah.

BAŞKAN FATMA AKSAL – Biz de Yelda Vekilimize çok teşekkür ediyoruz.

YELDA EROL GÖKCAN (Muğla) – Sağ olun, çok teşekkürler.

BAŞKAN FATMA AKSAL – Hülya Nergis Vekilimizi çok beklettik.

Buyurun Başkanım lütfen.

HÜLYA NERGİS (Kayseri) – Ben de yani sadece temenni, başka bir şey söylemeyeceğim, teşekkür edeceğim, çok da önemli değil sonra veya önce olması ama siz yine de sıralamaya her zaman uymaya gayret edin Başkanım.

Yani çok güzel bir dönem geçirdik, beraber güzel çalışmalarımız oldu, yurt dışı programlarımız oldu Başkanlarımızın Başkanlığında. Ben tabii, emeği geçen herkesten, buradaki çalışan bütün arkadaşlarımızdan, rapora katkı sunan herkesten Allah razı olsun diyorum, bütün vekil arkadaşlarıma ayrı ayrı başarılar diliyorum. Önümüzde çok ciddi bir maraton var, hep beraber önemli bir seçime gireceğiz. Bu seçimde de inşallah, Rabb’im memleket için, millet için, insanlık için hayırlı vesilelere sebep olsun diyorum. Ben herkese başarılar diliyorum, bundan sonraki hayatlarınızda mutluluklar diliyorum, başarılar diliyorum; bu kadar.

Teşekkür ediyorum Başkanım.

BAŞKAN FATMA AKSAL – Çok teşekkür ediyoruz Hülya Nergis Vekilimize de.

Şimdi, Sayın Tülay Kaynarca Vekilimiz zaten KEFEK Komisyonumuzun yaptığı çalışmaların yasal mevzuatımıza ne kadar katkı sağladığı konusunda bilgi verdi. Daha önce, 24'üncü Dönemde yapılan kadına yönelik şiddete ilişkin çalışma 6284 sayılı Kanun'umuza da temel oluşturmuştur. Ben inanıyorum ki bu dönem yaptığımız bu raporlarımız, bu çalışmalarımız, bu Komisyon raporlarımız önümüzdeki dönemde yasal mevzuattaki bazı değişikliklere veya yeni mevzuata vesile olacaktır; bundan hiç şüphem yok. Yaptığımız 2 Komisyon çalışmasının da zaten önemi hem muhalefetin hem de iktidarın ortak önerilerinden oluşmasıydı. Yani kadınların ekonomik olarak güçlenmesinin ne kadar önemli olduğunu artık hepimiz biliyoruz, bütün dünya biliyor, bunu anlatmamıza gerek yok. Ama tabii ki bugün baktığınızda, kadın istihdamının önündeki en büyük engellerden bir tanesi kadınların bakım sorumluluğu. İşte, çocuklarına bakım sorumluluğu, yaşlılara, engellilere bakım sorumluluğu. İnşallah, bu konuda 2 Komisyonumuzun da raporlarında çok güzel tavsiyeler var, çok güzel öneriler var. İnşallah, önümüzdeki dönem raflarda kalmaz, ben ona inanıyorum da raflarda kalmaz ve ihtiyaç duyulan yasal mevzuata da dönüşür diyorum. Hiç şüphesiz, bazı arkadaşlarımız olacaktır, vekilimizin de dediği gibi devlette devamlılık esastır. Ben önümüzdeki dönemde KEFEK Komisyonunun çok güzel işlere imza atacağına inanıyorum.

Kapanış konuşmasını yapmadan önce oylamalarımız var.

Oylamalara geçelim.

Şimdi, alt komisyon raporlarımızın oylamasına geçiyorum.

Öncelikle, her 2 alt komisyonumuzun tereddütleri gidermek, anlamı netleştirmek amacıyla terim ve ibarelerinin, imla hatalarının gözden geçirilmesi amacıyla Komisyonumuza redaksiyon yetkisi verilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Alt komisyon raporlarımızı oylarınıza sunuyorum.

Kadın İstihdamının Arttırılması, Kadın Girişimciliğin, Kooperatifçiliğin Güçlendirilmesi ve Desteklenmesi Kapsamında Mevcut Sorunların Tespiti ve Çözüm Önerilerinin Belirlenmesi Konulu Alt Komisyonu Raporu'muzu oylarınıza sunuyorum...

JALE NUR SÜLLÜ (Eskişehir) – Ek görüşlerimizin dikkate alınması üzerine şerhimi koyuyorum.

BAŞKAN FATMA AKSAL – Tabii, tabii, ek olarak on gün içinde aynen koyacağız Vekilim.

JALE NUR SÜLLÜ (Eskişehir) – Evet, kabul ediyoruz, tamam.

BAŞKAN FATMA AKSAL – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi de Kadınların İş ve Aile Yaşamlarının Uyumlaştırılmasında Karşılaşılan Sorunların Tespiti ve Çözüm Önerilerinin Belirlenmesi Konulu Alt Komisyonu Raporu'muzu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Vatanımıza, milletimize ve tüm kadınlara hayırlı olmasını diliyorum.

Ben başta Komisyon üyesi değerli milletvekillerimiz olmak üzere tüm uzmanlarımıza, basınımıza, diğer kurumlardan gelen uzman arkadaşlarımıza çok teşekkür ediyorum.

14 Mayıs'ta gerçekleştirilecek olan Cumhurbaşkanlığı ve milletvekili seçimlerinin de ülkemize, milletimize hayırlı olmasını diliyorum.

Hepinize tekrar çok teşekkür ediyorum.

Ebediyete irtihal eden İmran Kılıç Hocamıza da buradan Allah'tan rahmet diliyorum.

Hepinize saygılarımı sunuyorum.

Komisyonumuzu kapatıyorum.

Kapanma Saati: 12.11

